

Motion till riksdagen 2019/20:581

av **Annika Hirvonen Falk (MP)**

Förbättra skolsituationen för elever med särskild begåvning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla myndigheterna i ett särskilt uppdrag för särskilt begåvade barn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samarbetet mellan stadier och mellan skolor och högskolor/universitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att distansundervisning ska betraktas som stödåtgärd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen behöver säkra rättigheter för den elev som gått före till en högre årskurs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medel till organisationer som arbetar för elever med särskild begåvning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Sammanfattning

”Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.” Det är skollagens kanske viktigaste skrivning. Den gör tydligt att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn är olika. Och skolan ska vara en plats för alla. Ett barn som tidigt får utrymme att utvecklas, som får känna att man duger, får förutsättningar att bli den bästa vuxna den kan vara. Ett barn som aldrig finner sig tillrätta, hålls tillbaka, inte ges förutsättningar att utvecklas och växa, riskerar att hamna vid sidan av i skolan och i värsta fall i samhället. Det innebär en stor förlust för både den enskilda och samhället som helhet. En grupp elever som sällan tar plats i debatten, för vilka skolan borde vara lustfylld men ofta blir ett stort hinder på vägen mot

vuxenlivet, är elever med särskild begåvning. Det kan handla om att man har lätt för ett ämne, snabbt blir färdig med uppgifterna, eller att man i alla teoretiska ämnen ligger betydligt före sina jämnåriga klasskamrater. Ofta upplever eleven att man inte får uppgifter som utmanar och skolan upplevs meningslös och ibland till och med ångestfylld. Upplevelserna och utmaningarna skiljer sig mycket åt. Det som förenar är att skolan har svårt att hantera olikheterna. Känslor av utanförskap är ofta en del av bilden. Mobbning är inte ovanligt.

Betydelsen av att tidigt identifiera elever med särskild begåvning kan inte nog understrykas. Ju tidigare undervisningen kan anpassas för att möta eleven där just hen befinner sig, desto mer meningsfull kan skolgången kännas för varje elev.

Vi behöver göra mycket mer för att elever med särskild begåvning ska utmanas och trivas i skolan. Elever med särskild begåvning har inget problem som behöver lösas. De bär på en stor möjlighet för sig och för oss alla. Skolan måste byggas om för att kunna möta och utmana elever på olika nivåer.

Mot den bakgrunden föreslår Miljöpartiet i denna motion ett flertal insatser för att förbättra skolsituationen för elever med särskild begåvning.

Samla myndigheterna i ett särskilt uppdrag för särskilt begåvade barn

Skollagen ger barn rätt att utmanas, och utveckla sin kunskap så långt det går. Det kan göras genom djupare studier i ämnet, mentorskap till andra elever eller en plan som spänner över olika ämnen där eleven har olika kunskapsprofil. Men kunskapen om hur detta ska gå till är ofta begränsad på skolorna. Därför behöver ett särskilt nationellt skolutvecklingsprogram byggas upp som ger lärare och rektorer tillgång till modern kunskap och beprövade praktiska verktyg för deras undervisning. Skolinspektionen behöver också ha former för att granska att skollagen följs, att elever som behöver särskilda utmaningar i ett eller flera ämnen får det.

Stärka samarbetet mellan stadier och mellan skolor och högskolor/universitet

Svensk skola är ofta åldersstyrd. Det finns exempel på hur en elev kan läsa ett eller flera ämnen i en högre årskurs än sin egen, hur skolor kan samarbeta med forskare inom ett ämnesfält och hur en elev kan påbörja en högskoleutbildning innan hela gymnasiet (eller grundskolan) är genomgången. De goda exemplen behöver utvecklas och spridas. Det finns också mycket att lära från andra länders erfarenheter. Utgångspunkten bör såklart vara att om en elev kan utvecklas betydligt bättre i ett ämne i en högre årskurs ska det finnas en möjlighet för eleven att läsa på den nivån.

Distansundervisning ska betraktas som stödåtgärd

Distansundervisning är ofta en möjlighet och ett komplement för elever med särskild begåvning. Lagstiftning om att distansundervisning ska kunna betraktas som stödåtgärd, och därmed ska vara en rättighet under vissa omständigheter, behöver genomföras.

Lagstiftningen bör säkra rättigheter för den elev som går i en högre årskurs

Idag följer vissa rättigheter i skollagen, som t ex rätten till plats på fritidshem, elevens årskurs och inte ålder. Det ställer till problem för elever som går i årskurs över sin ålder. Skollagen bör ändras så att den typen av rättigheter i normalfallet följer ålder och inte årskurs. Även rätten till studiestöd behöver ses över, i syfte att få till en mer flexibel utformning.

Fördela medel till organisationer som arbetar för elever med särskild begåvning

Skolan kommer aldrig kunna göra allt. Att organisationer till exempel skapar mötesplatser, letar stipendier och hjälper till med kontakter till internationella utbildningar på hög nivå är viktigt, inte minst för att elever med särskild begåvning ska ha samma chans att utveckla sin begåvning oavsett vilken familj eleven växer upp i. Miljöpartiet vill därför stärka sådana organisationer med statliga resurser och vill att regeringen tar fram ett förslag på hur ett sådant stöd skulle kunna utformas.

Annika Hirvonen Falk (MP)